

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The Foreign Policy of the European Union

**Jean Monnet Module
2018 - 2021**

600222-EPP-1-2018-1-UA-EPPJMO-MODULE

Перспективи розширення Європейського Союзу

У ЄС ЗАПРОПОНУВАЛИ НОВІ ПРАВИЛА ПРИЙОМУ КРАЇН ДО ЄС

- ▶ Сьогодні Європейська Комісія висунула пропозицію просунути процес вступу до ЄС, зробивши його більш надійним, із сильнішим політичним рухом, більш динамічним та прогнозованим.
- ▶ Уповноважений з питань сусідства та розширення Олівер Варелій прокоментував: "Розширення Європейського Союзу до Західних Балкан є головним пріоритетом для Комісії. Ми працюємо над трьома колами: По-перше, сьогодні ми пропонуємо конкретні кроки щодо покращення процесу приєднання. Поки ми зміцнюємо та вдосконалюємо процес, метою залишається приєднання та повне членство в ЄС. По-друге, і паралельно Комісія твердо стоїть за своїми рекомендаціями щодо відкриття переговорів про приєднання з Північною Македонією та Албанією і незабаром надасть інформацію про прогрес, досягнутий цими двома країнами. По-третє, під час підготовки саміту ЄС-Західні Балкани у Загребі у травні Комісія висуне план економічного та інвестиційного розвитку регіону ».

Нова методологія

- ▶ Головні ідеї щодо вдосконалення процесу переговорів із країнами-кандидатами зосереджені на чотирьох головних напрямках.
- ▶ **Перший** - надійність процесу, який має будуватися на взаємній довірі та чітких зобов'язаннях сторін. У цьому контексті ЄС приділятиме ще більше уваги змістовності фундаментальних реформ у країнах-кандидатах, особливо в таких сферах як верховенство права, функціонування демократичних інституцій та реформа системи державного управління, а також економічний розвиток. При цьому, за словами єврокомісара, Євросоюз рухатиметься вперед лише після ретельної оцінки цих зусиль, яка робитиметься на підставі досягнень та зусиль кожної окремої країни.
- ▶ **Другий** напрям - більш потужна політична спрямованість процесу входження, розвиток політичного діалогу з країнами Західних Балкан, зокрема, в рамках двосторонніх угод з Євросоюзом щодо так званого процесу стабілізації та асоціації, який передуює входженню країн до ЄС

Нова методологія

- ▶ **Третій підхід** - процес розширення має стати більш динамічним. Для прискорення переговорів із країнами-кандидатами Єврокомісія запропонувала шість тематичних кластерів: фундаментальні права; внутрішній ринок; конкурентоспроможність та зростання; зелений порядок денний та сталий розвиток; ресурси, сільське господарство та регіональний розвиток; зовнішні відносини. Новацією є обмеження по часу для розгляду кожного з кластерів, яке пропонує Європейський Союз.
- ▶ **Четвертий напрям** - вдосконалення переговорів щодо членства полягає в тому, що цей процес має стати більш передбачуваним. Єврокомісія буде більш чіткою у формулюванні очікувань від зусиль країн-кандидатів на різних етапах процесу переговорів. При цьому така ясність стосуватиметься як стимулювання країн за більші досягнення, так і роз'яснення наслідків негативних тенденцій або відступу від критеріїв, які є необхідними для інтеграції в ЄС.

Нова методологія

- ▶ Такий підхід має включати «попереднє» включення країн, які проводять успішні реформи, до програм та політики ЄС у певних сферах, зокрема, у дослідженнях та в освіті, а також розширений доступ таких країн до спільного ринку ЄС.
- ▶ Для країн, які допускать порушення процесу, наприклад, за рахунок відступу від демократичних норм та свобод, передбачені певні санкції. Це може бути уповільнення або повне припинення переговорного процесу, повторне відкриття вже завершених «кластерів», заморожування участі таких країн у програмах та у політичних ініціативах Євросоюзу. Як і припинення програм фінансування, що інколи є більш «переконливим» важелем за все перераховане вище.

Покращення процесу приєднання - надійна перспектива ЄС для Західних Балкан

- ▶ **Більш надійний процес:** процес приєднання повинен базуватися на довірі, взаємній довірі та чітких зобов'язаннях Європейського Союзу та Західних Балкан. Довіру слід посилити завдяки ще більш сильному фокусуванню на фундаментальних реформах, починаючи з верховенства права, функціонування демократичних інститутів та державного управління, а також економіки країн-кандидатів.
- ▶ **Більш сильний політичний крок:** Політичний характер процесу приєднання вимагає посилення політичного керівництва та залучення на найвищих рівнях. Комісія пропонує збільшити можливості для політичного діалогу на високому рівні шляхом регулярних зустрічей на високому рівні між ЄС та Західними Балканами та посиленням міністерських контактів. Більше того, держави-члени повинні більш систематично залучатися до моніторингу та перегляду процесу. Більше того, держави-члени повинні більш систематично залучатися до моніторингу та перегляду процесу.

Покращення процесу приєднання - надійна перспектива ЄС для Західних Балкан

- ▶ **Більш динамічний процес:** щоб внести подальшу динамізм у переговорний процес, Комісія пропонує згрупувати переговорні глави у шість тематичних кластерів: основи; внутрішній ринок; конкурентоспроможність та інклюзивне зростання; екологічний порядок денний та сталий зв'язок; ресурси, сільське господарство та згуртованість; зовнішні відносини .
- ▶ **Більш передбачуваний процес:** Комісія забезпечить більшу чіткість щодо того, що очікує ЄС від країн-членів розширення на різних етапах процесу. Це стане зрозумілішим, які позитивні наслідки можуть принести прогрес реформ та які негативні наслідки матимуть, коли прогресу не буде.
- ▶ **Комісія сподівається,** що держави-члени підтримають цю пропозицію паралельно з відкриттям переговорів про приєднання з Північною Македонією та Албанією напередодні саміту Європейський Союз та Західні Балкани у Загребі 6-7 травня. На саміті Комісія розгляне, як забезпечити інвестиції, соціально-економічну інтеграцію та верховенство права для регіону Західних Балкан.

Покращення процесу приєднання - надійна перспектива ЄС для Західних Балкан

- ▶ Балканський регіон – справжнє поле битви за вплив між ЄС, Китаєм і Росією, адже це не тільки унікальна скарбниця природних ресурсів, але і найважливіша транзитна зона, що зв'язує Європу з Близьким Сходом.
- ▶ Однак, незважаючи на велику кількість інтеграційних програм, ініційованих Брюсселем, статус регіону залишається невизначеним. Дві балканські держави вже є членами Європейського Союзу – Словенія увійшла в ЄС в 2004 році, Хорватія – 2013 (вступ Хорватії зайняло 10 років). Інші – знаходяться на різних етапах цього шляху, з них чотири мають статус «кандидата»: Албанія, Північна Македонія, Сербія і Чорногорія.

Покращення процесу приєднання - надійна перспектива ЄС для Західних Балкан

- ▶ Перш ніж розпочати переговори про членство, потенційні нові члени ЄС повинні провести ряд реформ у таких сферах, як економічна політика, права людини, антикорупційне законодавство. У травні 2019 року Європейська комісія заявила, що Албанія і Північна Македонія досягли достатнього прогресу для початку переговорів про приєднання до ЄС.
- ▶ Однак у жовтні 2019 року Франція, Данія та Нідерланди на саміті ЄС заблокували рішення про початок переговорів про вступ Албанії та Північної Македонії. Це сталося, незважаючи на рекомендацію Європейської комісії та Європейського парламенту, але для початку переговорів необхідна згода всіх держав-членів. Позиція Франції ґрунтувалася на тому, що в Албанії та Північної Македонії недостатній рівень демократії, і початок процедури вступу в ЄС може нашкодити згуртованості блоку, яка і так похитнулася після Брекзита.

Чорногорія

- ▶ Найбільші шанси на швидке приєднання до ЄС балканських держав має Чорногорія, яка подала заявку на вступ 15 грудня 2008 року. Зараз колишня югославська республіка знаходиться в процесі реформування свого законодавства під стандарти ЄС. Екологічні проблеми і досить високий рівень злочинності – одні з головних проблем держави. Чорногорія підписала угоду з урядом Болгарії в грудні 2007 року, згідно з якою Болгарія буде допомагати Чорногорії в її євроатлантичній інтеграції та інтеграції до ЄС. Для роботи над цими питаннями в Міністерстві закордонних справ і європейської інтеграції Чорногорії є спеціальне агентство, зосереджене на вступі до ЄС.

Чорногорія

- ▶ 27 липня 2010 року чорногірський парламент прийняв закон про недискримінації, який включає сексуальну орієнтацію та ґендерну ідентичність як заборонених підстав для дискримінації. Це було одним з вимог, які країна повинна була виконати для вступу в ЄС. Чорногорія відкрила майже всі голови для обговорення – процес, у якому законодавство та інститути приводиться у відповідність з нормами ЄС, щоб держава могла виконувати загальні правила Союзу. Чорногорія в даний час отримує від ЄС 507 мільйонів євро допомоги в цілях розвитку. Вступ Чорногорії до Євросоюзу широко підтримується як всередині країни, так і серед членів ЄС, і вважається можливим до 2025 року.

Сербія

- ▶ Також до 2025 року може стати членом Євросоюзу і Сербія отримала статус кандидата в 2012 році, вона відкрила для обговорення більше половини пунктів. Найбільшою перешкодою на шляху вступу Сербії в ЄС є напружені відносини з Косово, яке оголосило про свою незалежність 17 лютого 2008 року.
- ▶ 24 лютого 2012 року Сербія і Косово підписали угоду, згідно з якою самопроголошена республіка одержала право брати участь в регіональних міжнародних форумах з питань Балканського півострова, а також домовилися про спільне управління пунктами пропуску на адміністративному кордоні.

КОСОВО

- ▶ Вступ Косово в Європейський Союз також входить в плани майбутнього розширення. Косово визнано ЄС потенційним кандидатом на вступ. Однак думки країн-членів ЄС з цього приводу різняться – 5 з 28 країн-членів ЄС (Кіпр, Греція, Румунія, Словаччина, Іспанія) не визнають його суверенітет. Незважаючи на це, Косово офіційно вважається потенційним кандидатом на вступ і Рада Європейського Союзу дає їй чітку «європейську перспективу».

Боснія і Герцеговина

- ▶ Боснія і Герцеговина була визнана ЄС «потенційною країною-кандидатом» для набрання рішенням Європейської ради в Салоніках у 2003 році і входить в поточну порядку денного майбутнього розширення. Боснія і Герцеговина офіційно подала заявку на членство 15 лютого 2016 року, після декількох років конституційних реформ. Переговори про вступ ще не розпочато.

- ▶ ЄС є основним донором, інвестором і торговим партнером Західних Балкан. З 2014 року Союз виділив більше 1 мільярда євро на підтримку жителів регіону, реалізацію програм розвитку. В ситуації сьогоdnішнього кризи ЄС оголосив про пакет двосторонньої фінансової підтримки всіх шести країнам-кандидатам в Балканському регіоні. Союз надасть негайну допомогу в розмірі 38 млн євро на випадок надзвичайної ситуації, пов'язаної з COVID-19. На ці гроші будуть закуплені респіратори, маски та інше медичне обладнання, оплачуються перельоти з доставкою допомоги і покриваються насущні потреби людей. Крім того, ЄС вирішив підтримати регіон, перерозподіливши 374 мільйони євро на соціально-економічне відновлення регіону, коли надзвичайна ситуація закінчиться.

Албанія і Північна Македонія отримали дозвіл Ради ЄС на переговори про вступ до Євросоюзу

Відмінною новиною для Західних Балкан та ЄС назвала голова Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн домовленість міністрів країн ЄС у європейських справах щодо початку переговорів про вступ до Євросоюзу Албанії і Північної Македонії (це рішення було прийнято 26 березня в ході відеоконференції глав держав і урядів країн ЄС -). «Майбутнє Західних Балкан у ЄС.

. Історичний момент - членів НАТО стало більше. Північна Македонія офіційно приєдналася до Північноатлантичного альянсу. Відтепер у його складі 30 держав

Північна Македонія

- ▶ Стяг Північної Македонії був урочисто піднятий над штаб-квартирою НАТО у Брюсселі 30 березня. У церемонії взяли участь генеральний секретар Альянсу Єнс Столтенберг, голова Військового комітету - Стюарт Піч і тимчасовий голова делегації Північної Македонії у НАТО Зоран Тодоров. Піднімуть прапори балканської держави і у центрах командування Альянсу - в бельгійському місті Монс та у Норфолку, що в Сполучених Штатах.